

FORMY PROPAGANDY KSIĄŻKI I CZYTELNICTWA W III CZYTELNI
NAUKOWEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ m.st. WARSZAWY

Dostosowanych w naszej Czytelni form propagandy książki i czytelnictwa należą: wystawy, plakaty, hasła i fotomontaże.

1955 - w y s t a w y

1. Wystawa nowości
2. " w związku z V Festiwalem Młodzieży i Studentów
3. " Mickiewiczowska.

Wystawę w związku z Festiwalem /31.7. - 14.8-1955/ urządzone pod hasłem "Przez poznanie literatury różnych narodów do braterstwa ludów". Zarówno książki na wystawie jak i dekoracje /wykresy/ ilustrowały realizację hasła w stosunkach polsko-radzieckich. Dane dotyczące literatury polskiej w ZSSR z podaniem nazwisk autorów, ilości tytułów i wysokości nakładów podano na podstawie Literatury Radzieckiej R.1954 Nr 11. Analogiczne dane dotyczące literatury rosyjskiej i radzieckiej w Polsce podano na podstawie artykułu H.Zatorskiej, zamieszczonego w Trybunie Ludu z dn. 16 maja 1955 roku.

Wystawę zwiedzali uczestnicy Festiwalu grupy studentów szwedzkich i niemieckich. Ponadto oglądali wystawę nasi czytelnicy oraz koleżanki bibliotekarki z innych dzielnic.

Wystawa podołała się i spełniła swoje zadanie. Na poparcie tego cytuję fragment wypowiedzi pisemnej jednej z koleżanek:

"Wystawa przy Czytelni pod hasłem: "Przez poznanie literatury różnych narodów do braterstwa ludów" - zwłaszcza tablice, dotyczące przekładów z literatury rosyjskiej i radzieckiej w Polsce i naszej literatury w Związku Radzieckim bardzo pomysłowe i pouczające. Wykonanie b.estetyczne".... "....obejrzenie obu wystaw przyniosło mi dużo korzyści i dobrych wzorów do naśladowania".

Wystawa Mickiewiczowska pod hasłem "Mickiewicz - twórca Pana Tadeusza" 1832 - 1834".

Na wystawę złożyły się różne wydania Pana Tadeusza, opracowania literackie oraz artykuły z czasopism. Uzupełniały wystawę książki: plakat z portretem Mickiewicza i hasłem oraz dwie plansze z następującymi cytacjami: A/ z Epilogu: "O gdybym dożył tej pociechy, żeby te książki zbłądziły pod strzechy.... Gdyby też wzięły wieśniaczki do ręki te książki proste jako ich piosenki", i B/z Księgi XII: Sami wolni, uczynmy i włóścian wolnymi, oddajmy im w dziedzictwo posiadanie ziemi, na której się zrodzili, którą krwawą pracą zdobyli, z którąż wspaniałych żywią i bogacą."

Wystaw w dalszym ciągu naszej pracy nie urządza się ze względu na brak gablot. /Gabloty wypożyczone na pewien okres czasu zostały zwrócone

właścicielowi/.

Plakaty, jako forma przemawiająca do czytelnika głównie elementami artystycznymi stosowane w naszej Czytelni dość często, mają charakter bardziej prosty z przyczyn obiektywnych /wykonawcami są bibliotekarki, a nie plastycy/.

W okresie sprawozdawczym wykonano plakatów

w r. 1955 - 4
1956 - 9
1957 - 7

Rok 1955

1. Plakat informacyjny o V Festiwalu. Hasło: "Festiwal to pokój i przyjaźń"
2. " " M-o Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej"
3. " " "Dni Białoruskie". Kołas - poeta białoruski.
4. " " 38 Rocznica Rewolucji Październikowej. Hasło: "Wielki Październik 1917 - 1955"

Rok 1956

1. Plakat informacyjny: Wolfgang Amadeusz Mozart, wielki kompozytor austriacki /Uchwała Światowej Rady Pokoju/
2. " " 1 Maj
3. Dwa plakaty biblioteczne z podaniem zestawu książek pod tytułem Nowe Książki /Dni Oświaty Książki i Prasy/.
Jeden plakat dotyczący literatury pięknej. Hasło "Książka to najważniejszy brzoń kultury socjalistycznej" Wypowiedź Gorkiego.
Drugi plakat dotyczący książek naukowych. Hasło "Dzieje ludzkie są dziejami postępu, a książki jego dźwignią". Wypowiedź W.M. Kozłowskiego.
4. Plakat informacyjny. Najważniejsze rocznice kulturalne w r. 1956. Kalidas, Tojo-Oda, Rembrandt, Benjamin Franklin, Wolfgang Amadeusz Mozart, Heinrich Heine, George Bernard Shaw, Teodor Dostojewski, Henryk Ibsen i Piotr Curie. /Uchwała Światowej Rady Pokoju w sprawie uczczenia pamięci wielkich reprezentantów nauki, literatury i sztuki/.
5. Plakat Informacyjny na dzień 22 Lipca
6. " " na M-o Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.
7. " " o wyborach do Sejmu PRL
8. " " 38 Rocznica Rewolucji Październikowej.

Rok 1957

1. Plakat informacyjny, Święto Kobiet
2. " " - 50 lat Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy
3. " " 1 Maj
4. " biblioteczny z zestawem bibliograficznym Komisja Edukacji Narodowej w książce /Dni Oświaty Książki i Prasy/
5. " informacyjny - Leopold Staff /z powodu śmierci/
6. " " 40 Rocznica Rewolucji Październikowej 1917 - 1957. Na plakat słożył się portret Lenina i cytata: "Wzmagajcie młodzi towarzysze Waszą

pracę tak, aby ze świeżymi młodymi siłami przystąpić do budowania nowego jasnego życia." W.I.Lenin. Smena Nr 1 18.12.1919 r. Dopełniały całości plakaty z cytatami z dzieł Lenina:

a/ "Książek wystarczy, by umiejącego czytać nasycić, a nie umiejącego nauczyć". T.16 s.186

b/ "Nad stworzeniem jednolitej istnie sieci bibliotecznej trzeba jeszcze bardzo i to bardzo dużo i wytrwale popracować." T.26 s.163

Fotomontaże urządzamy każdego roku w związku z Miesiącem Odbudowy Stolicy.

Na fotomontaże składają się ilustracje uzupełniane elementami dekoracyjnymi wykonanymi przez bibliotekarki.

W r. 1956 fotomontaż barwny. Hasło "Budujemy naszą stolicę"

W r. 1957 hasło Dni Warszawy i fotomontaże, jeden o tematyce powstaniowej z napisem "Poległym Chwała", drugi o tematyce odbudowującej się Warszawy z napisem "Wolność Żywym".

Hasła w postaci dużych wyraźnych i często ozdobnych napisów zawieszamy na centralnej ścianie w hallu. W okresie sprawozdawczym hasła: "Niech żyje trwały pokój między narodami". oraz słowa Staszica "Zawsze takie Rzeczypospolite będą jakie ich młodzieży wychowanie".

Praca z grupami czytelników

Dostosowanych przez Czytelnię form pracy z grupami czytelników należą: lekcje biblioteczne i wycieczki.

Lekcje bibliotecznych w r. 1955 było - 3 dla Liceum Bibliotekarskiego, w r. 1957 - 2 dla Milicyjnej Szkoły Podstawowej dla Pracujących. Lekcje dla Liceum Bibliotekarskiego były poprzedzone krótkim wykładem na temat: "Gromadzenia, ustawienia i udostępniania księgozbioru podręcznego. /Temat wskazany przez nauczyciela Liceum/. Następnie przeprowadzone praktyczne ćwiczenia wykorzystania księgozbioru podręcznego w oparciu o bibliografię, encyklopedie, słowniki i podstawowe dzieła z poszczególnych dziedzin wiedzy. Uczestniczyło 78 osób łącznie. Czas trwania każdej lekcji - dwie godziny.

Pierwsza lekcja dla 7 klasy Milicyjnej Szkoły Podstawowej dla Pracujących miała charakter wprowadzający. Ogólnie zapoznano uczestników z Biblioteką, regulaminem, a szczegółowo omówiono sposoby korzystania z katalogów stosowanych w Czytelni. Na zakończenie krótkie ćwiczenie, polegające na podaniu sygnatur wskazanych do wyszukania książek. Druga lekcja w tym samym składzie trudniejsza, polegająca na powtórzeniu materiału z literatury przerobionego w VII klasie /temat wskazany przez nauczyciela/. Materiał dobrały i przygotowały bibliotekarki. Uczestniczyło w każdej lekcji 23 osoby. Każda lekcja trwała 2 godziny.

Wycieczki szkolne odwiedzają Biblioteki przede wszystkim w okresie Dni Oświaty Książki i Prasy. W stosunku do ilości szkół wycieczek jest nie wiele. Z rozmów z nauczycielami wynika, że szkoły nie przeznaczają na ten

cel godzin lekcyjnych, tylko w niektórych wypadkach dzięki inicjatywie nauczycieli wycieczki dochodzą do skutku.

I tak w r. 1957 odwiedziło naszą Czytelnię 7 wycieczek szkolnych, 6 z dwóch szkół ogólnokształcących i 1 z zasadniczej szkoły odzieżowej.

Poza wycieczkami szkolnymi odwiedzają naszą placówkę bibliotekarze indywidualnie i w grupach. W grudniu 1955 roku dziewięcioosobowa grupa nauczycieli Liceów Bibliotekarskich z różnych miast Polski zwiedziła Czytelnię. We wrześniu 1956 roku uczestnicy Kursu Korespondencyjnego dla Pracowników Bibliotek Fachowych w liczbie 50 osób zwiedzili wszystkie placówki w naszym gmachu. W listopadzie 1957 roku 30 bibliotekarzy z wojew. Gdańskiego również zwiedziło nasze placówki.

Indywidualnych odwiedzin bibliotekarzy z Warszawy i innych miast Polski mamy stosunkowo dużo, przeciętnie dwie trzy osoby miesięcznie. Ponadto odwiedzili nasze placówki bibliotekarze zagraniczni, a mianowicie: dwóch przedstawicieli bibliotekarstwa włoskiego, dyrektor Miejskiej Biblioteki w Sofii oraz dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Węgierskiej.

Zarówno wycieczki wieloosobowe jak i osoby pojedyncze oprowadzamy po placówce i w krótkiej, czy dłuższej pogadance, zależnie od zainteresowań osób zwiedzających, wyjaśniamy cele i zadania Czytelni, mówimy o jej organizacji, księgozbiorze, formach udostępniania i t.p.

Warszawa, dnia 30 grudnia 1957 roku

Stępnicki